

7. POPIS NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACI VŠECH ZJIŠTĚNÝCH NEBO PŘEDPOKLÁDANÝCH ZÁVAŽNÝCH ZÁPORNÝCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Plánovaná opatření k minimalizaci vlivů jednotlivých projektových záměrů na životní prostředí jsou nezbytnou součástí procesu „posuzování vlivů“ a to ve smyslu ustanovení §5 odst.4 zákona č. 100/2001 Sb. , pokud záměr této právní normě vůbec podléhá (viz níže). Takováto opatření mohou být navíc podmínkami stanovisek / vyjádření jednotlivých orgánů státní správy, vydávaných na př. pro stavební úřad v průběhu správního řízení o umístění stavby, event. při vydávání územního souhlasu.

Co se týče posouzení plánovaných opatření na ochranu životního prostředí v hodnocené koncepci, tato byla posouzena na základě vztahu k celkem deseti vytipovaným referenčním cílům ochrany ŽP, zahrnujícím i hodnocení vlivu na ochranu přírody. Tabulkově zpracované hodnocení je obsahem kapitoly 1. Hodnocení v uvedené kapitole 1 se zabývá i vztahem referenčních cílů ochrany životního prostředí k prioritním oblastem koncepce (ZÚR), uvedeným v Úvodu tohoto Vyhodnocení.

Pro hodnocení implementace koncepce byl navržen systém environmentálního hodnocení projektů, které by měly být v budoucnu realizovány. Podle něj je hlavním hlediskem hodnocení plnění navržených desíti referenčních cílů ochrany životního prostředí. Plnění každého z referenčních cílů lze přitom orientačně kvantifikovat na základě navržených indikátorů pro výběr projektu (viz příloha 3 a 4).

Bez ohledu na skutečnost, zda daný záměr podléhá či nepodléhá zákonu č.100/2001 Sb. je pro předcházení důsledkům nevhodné realizace vhodné aplikovat na něj vždy již v úvodní fázi **neformální předprojektové environmentální hodnocení**.

Jeho obsahem by mělo být jednak určení, bude-li záměr následně hodnocen podle posledně citovaného zákona (eventuelně jiných právních norem, např. zákona č. 76/2002 Sb. o integrované prevenci) a dále vlastní předběžné hodnocení vlivů na životní prostředí. To by se mělo zaměřit především na očekávané negativní vlivy na životní prostředí a možnosti jejich kompenzace (podle referenčních cílů ochrany životního prostředí) a dále na soulad s dlouhodobými cíli posuzované koncepce. Návrh možného postupu je v tabulce 21.

Tabulka 21- Návrh předprojektového hodnocení připravovaných projektů

Název projektu :				
Bude následovat povinné hodnocení „EIA“ (zákona č.100/2001 Sb.?)				
ANO		NE		
Bude následovat hodnocení z jiných právních předpisů?				
KTERÝCH?				
Předprojektové hodnocení vlivu projektu na cíle:	Ohodnocení významnosti vlivu (od maximálně negativního, -5 bodů do maximálně pozitivního, +5 bodů)			Připomínky k možné úpravě projektu, za účelem snížení jeho negativních vlivů
	Pozitivní	Bez vlivu	Negativní	
Referenční cíle ochrany životního prostředí (celkem 10 cílů, viz kapitola 5 tohoto vyhodnocení). Využit lze mimo jiné i kvantifikační indikátory, stanovené pro každý z referenčních cílů.				
Dlouhodobé cíle posuzované koncepce /cíle a) až i), viz kapitola 1 tohoto vyhodnocení/. Hodnotí se především soulad projektu s těmito cíli územního plánování				

U záměrů, spadajících pod režim zákona č.100/2001 Sb. v platném znění je nutno aplikovat závazný **formální proces** hodnocení „EIA“. Tento proces musí nastoupit (alespoň fáze „zjišťovacího řízení“) i v případě, není-li vyloučen závažný vliv záměrů na území systému NATURA 2000.

Jedná-li se o fakultativní záměry (kategorie II přílohy č. 1 citovaného zákona), je návrh opatření k prevenci, snížení či kompenzaci negativních vlivů záměru na životní prostředí obligatorní součástí oznámení, zpracovaných dle přílohy č.3 tohoto zákona. V těchto oznámeních jsou kompenzační opatření předmětem části D, bod 4.

U obligatorních záměrů, obsažených v kategorii I přílohy č.1 citovaného zákona je návrh opatření k prevenci, snížení či kompenzaci negativních vlivů záměru na životní prostředí

obligatorní součástí dokumentací, zpracovaných dle přílohy č.4 tohoto zákona. V těchto dokumentacích jsou kompenzační opatření předmětem části D, kapitola IV.

Pro posouzení předložené koncepce- návrhu ZÚR Olomouckého kraje byla vyvinuta snaha, posoudit relevantnost vztahu navržených monitorovacích ukazatelů referenčních cílů ochrany životního prostředí (viz kapitola 1) k dlouhodobým cílům řešení koncepce a) až i) , jak byly uvedeny již v Úvodu tohoto vyhodnocení. Posouzení je obsahem tabulky, uvedené v příloze 3.

U **vyhodnocení vlivů předložené koncepce** na životní prostředí byla učiněna snaha kvantifikovat vztah vybraných **dlouhodobých cílů** (priorit) koncepce na stanovené referenční cíle ochrany životního prostředí.

Dlouhodobé cíle řešení koncepce byly uvedeny již v Úvodu tohoto Vyhodnocení a označeny písmeny a) až i). Jedná se celkem o 9 abstrahovaných cílů (priorit) koncepce, jejichž rozvedení je konkretizováno v textové části hodnoceného návrhu ZÚR Olomouckého kraje.

Referenční cíle ochrany životního prostředí byly navrženy tímto vyhodnocením. Jedná se celkem o 10 relevantních referenčních cílů, označených čísly 1 až 10.

V tabulce 22 se tak jedná o snahu kvantifikovat poměry, uvedené orientačně v kapitole 1. Pro uvedený vztah byla navržena kvantifikace počtem bodů od -5 (maximálně nepříznivý vztah) po +5 (vztah maximálně pozitivní). Je však nezbytné si uvědomit, že uvedená kvantifikace má ryze orientační charakter, neboť se nejedná o konkrétní projekt, který by mohl být detailně hodnocen. V závislosti na navržených územních a technologických variantách se přitom hodnocení konkrétního projektu může od následující tabulky i podstatně lišit.

Co se týče vyhodnocení vlivů na území sousedních krajů a Polsko (dlouhodobý cíl g/), nalezen byl jednoznačně pozitivní vliv zejména u referenčního cíle 5 „zlepšovat kvalitu ovzduší“. Kladný vliv tohoto referenčního cíle v uvedeném směru je nutno promítnout do uvážlivé realizace potenciálních zdrojů znečištění ovzduší, m.j. u posuzovaných veřejně prospěšných staveb (viz tabulka 20,23).

Plánovaná opatření k minimalizaci vlivů záměrů na životní prostředí jsou nezbytnou součástí procesu „posuzování vlivů“, a to ve smyslu ustanovení §5 odst.4 zákona č.100/2001 Sb.

U fakultativních záměrů (kategorie II přílohy č. 1 citovaného zákona) je jejich návrh obligatorní součástí oznámení, zpracovaných dle přílohy č.3 tohoto zákona. V těchto oznámeních jsou kompenzační opatření předmětem části D, bod 4.

Tabulka 22 - Kvantifikace vztahu mezi referenčními cíli ochrany životního prostředí a dlouhodobými cíli navržené koncepce

Referenční cíle ochrany životního prostředí	a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h)	i)
1. Zlepšovat kvalitu povrchových a podzemních vod	1	0	-1	0	1	0	1	0	0
2. Minimalizovat odnímání ZPF I. A II. třídy ochrany	0	0	-3	1	-3	0	0	0	-3
3. Minimalizovat zásahy do PUPFL	1	0	-2	1	-2	0	0	0	-2
4. Zvláštní zřetel věnovat ochraně přírody	2	1	-3	0	-1	1	0	-1	-1
5. Zlepšovat kvalitu ovzduší	0	1	-2	0	0	0	3	-1	0
6. Snižovat hlukovou zátěž obyvatel	0	1	-3	1	0	0	0	0	0
7. Zvyšovat akumulaci a retenční schopnost území, vč. revitalizace	2	0	-2	0	0	0	0	0	0
8. Omezovat vznik odpadů	0	1	0	1	0	0	0	-1	-1
9. Snižovat spotřebu neobnovitelných zdrojů energie	0	1	-3	0	1	0	0	0	2
10. Nezhoršovat stav a funkci ekosystémů v území	1	1	-3	-1	-1	1	0	-1	0

U obligatorních záměrů, obsažených v kategorii I přílohy č.1 citovaného zákona je jejich návrh obligatorní součástí dokumentací, zpracovaných dle přílohy č.4 tohoto zákona. V těchto dokumentacích jsou kompenzační opatření předmětem části D, kapitola IV.

Pro posouzení předložené koncepce byla vyvinuta snaha posoudit relevantnost vztahu navržených monitorovacích ukazatelů referenčních cílů ochrany životního prostředí (viz kapitola 1) k dlouhodobým cílům řešení koncepce a) až i) , jak byly uvedeny již v Úvodu tohoto Vyhodnocení. Posouzení je obsahem tabulky, uvedené v příloze 3.

Co se týče kontroverzních, zejména liniových staveb (průplav D-O-L, vedení vvn, lanovky, nové komunikace, obchvaty sídel a pod., viz kapitola 3.5.), ani zde nelze z nadmístního hlediska apriori navrhovat některá preventivní či kompenzační opatření, a to pro žádnou z variant. Obecně však lze konstatovat, že taková opatření jsou teoreticky možná a mnohdy žádoucí (např. vedení komunikací estakádou, ekodukty při křížení s liniovými stavbami, masivní protihlukové stěny), jejich důsledkem však může být zásadní prodražení stavby. Návrh těchto opatření však není jednoduchý a musel by nepochybně vycházet z řady samostatných studií (hydrogeologie, akustické hodnocení, ochrana ovzduší, ochrana vod apod.), vypracovaných pro konkrétní lokalitu. Komplexní hodnocení plánovaných opatření k eliminaci negativních vlivů by tak bylo možné uskutečnit až při vlastním posuzování záměru

(díl 2 zákona č. 100/2001 Sb.) ve vztahu k hodnocení ekonomické schůdnosti takovéto investice (studie proveditelnosti).

Z řady již dříve uvedených hledisek (viz kapitola 2, 3, 6) však stavby, které by zásadně negativně ovlivnily ochranu přírody, hydrogeologické, hlukové, imisní či jiné poměry nelze doporučit. Zpochybnit je rovněž nutno zařazování takovýchto záměrů do kategorie veřejně prospěšných staveb či veřejně prospěšných opatření. V této souvislosti je nutno kriticky hodnotit na př. některé úseky vedení vvn (zvláště 400 kV), části komunikací vedených přes území pSCI, variantu průplavu, vedenou přes CHKO Litovelské Pomoraví a další (umístění lanovek v lokalitách CHKO či EVL).

Stanovení indikátorů pro výběr konkrétních projektů vychází z referenčních cílů ochrany životního prostředí a monitorovacích ukazatelů. Monitorovací ukazatele pro jednotlivé dlouhodobé cíle koncepce byly zvoleny postupem, popsáním v kapitole 7.

Výběr indikátorů pro kvantifikaci dosažení souladu s jednotlivými referenčními cíli ochrany životního prostředí je součástí přílohy 4.

Paralelně k předloženým referenčním cílům ochrany životního prostředí byla vyvinuta snaha kvantifikovat vliv **jednotlivých záměrů** konceptu územního plánu na životní prostředí. K tomu účelu byla provedena zjednodušená multifunkční analýza, pro kterou byly vybrány pouze zásadní záměry koncepce, a to realizace veřejně prospěšných staveb/opatření, převzatých z dřívější ÚPD, event. nově hodnocenou koncepcí navržených (viz kapitola 5).

Hodnocen byl vliv na jednotlivé referenční cíle ochrany životního prostředí (označené 1 až 10) jako celek, tak jak jsou uvedeny v kapitole 1. Rozsah přidělovaných bodů byl od -5 (nejvýznamnější negativní vliv) do +5 (nejvýznamnější pozitivní vliv).

Výsledky hodnocení jsou uvedeny v tabulce 23.

Z předloženého se jeví, že druhý nejhorší vztah k referenčním cílům ochrany životního prostředí mají veřejně prospěšné stavby „další dopravní stavby (železnice, letiště)“. Obecně se v tomto případě jedná o výstavbu nových železničních tratí (VRT, Kouty n/D), resp. jejich modernizaci (trať 270,300, 330), event. výstavbu dalších/souvisejících objektů. Negativní hodnocení (-9 bodů) je poměrně výrazné, zejména v důsledku vlivu těchto staveb na ochranu přírody, hluk (letiště) a další vlivy.

Ještě horší situace byla nalezena u nejhůře hodnocených veřejně prospěšných staveb „Dálnice, silnice, obchvaty“, zahrnujících novou výstavbu R 35 v oblasti Mohelnice- hranice kraje i přeložky silnic první a druhé třídy. U těchto staveb bylo výsledné hodnocení k referenčním cílům ochrany životního prostředí nejhorší (výsledná hodnota -14). Zásadní negativní hodnocení bylo dokonce u třech referenčních cílů (ochrana ZPF, ochrana přírody, stav a funkce ekosystémů), což se projevilo v celkovém bodovém ohodnocení.

Tabulka 23 - Kvantifikace vztahu mezi referenčními cíli ochrany životního prostředí a veřejně prospěšnými stavbami/opatřeními

Druh stavby/opatření	Počet přidělených bodů na jednotlivých úsecích dle referenčních cílů ochrany ŽP 1 až 10										Bodů celkem
	1 Voda	2 ZPF	3 PUPFL	4 OP	5 Ovzd.	6 Hluk	7 Revit.	8 Odpad	9 Energ.	10 Ekosys	
Dálnice, silnice, obchvaty	-1	-5	-2	-5	1	1	-1	0	1	-3	-14
Další dopravní stavby (železnice, letiště)	-1	-2	-1	-2	0	-2	-1	0	1	-1	-9
Vodovodní přivaděče a řady	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Systém regionálních a nadregion. ÚSES	4	-3	0	5	0	0	2	0	0	5	+13
Protipovodňová opatření	2	-1	-1	0	0	0	3	0	0	-1	+2
El.vedení, plynovody	0	0	0	-1	1	0	0	1	-2	0	-1

Kladné hodnocení u těchto staveb bylo dosaženo pouze na úseku ochrany ovzduší (+1), snižování hlukové zátěže obyvatel (+1) a snižování spotřeby neobnovitelných zdrojů energie (+1). Potěšitelnou skutečností (bodové hodnocení 0) je neutrální vliv na produkci odpadů (stavby po realizaci prakticky neprodukují odpady).

Nejpozitivnější hodnocení z uvedených opatření koncepce lze připsat záměrům na realizaci korigovaného systému nadregionálních a regionálních systémů ÚSES ve smyslu Krajského generelu těchto systémů, s celkovým bodovým hodnocením +13. U těchto veřejně prospěšných opatření byl negativně hodnocen pouze jejich vliv na odnětí půdy ze ZPF, jakožto referenční cíl ochrany ŽP. Kladná bodová hodnocení byla pro tato opatření přidělena v celkem čtyřech případech (vliv na ochranu vody, vliv na ochranu přírody, revitalizaci a funkci ekosystémů).